כל כתבי פרק ששה עשר שבת

מי דמי התם נעשה בסים לדבר המותר הכא נעשה בסים לדבר האסור אלא הכי קאמרי ליה אם מציל תיק של ספר עם הספר ואע"פ שיש בתוכו מעות לא נטלטל עור אגב בשר מי דמי התם נעשה בסים לדבר האסור ולדבר המותר הכא כולו נעשה בסים לדבר האסור אלא הכי קאמרי ליה אם מביאין תיק שיש בתוכו מעות מעלמא להציל בו ספר תורה לא נטלטל עור אגב בשר והיא גופה מגלן אילימא דמדהיכא דאית ביה לא שדי להו איתויי נמי מייתינן מי דמי התם אדהכי והכי נפלה דליקה הכא אדהכא והכי לישדינן אלא אמר מר בר רב אשי לעולם כראמרינן מעיקרא ודקא קשיא לך [6]הכא טלטול והכא מלאכה כגון דלא קבעי ליה לעור והא [7]אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות דשקיל ליה [8]בברז: ולהיכן מצילין אותן וכו': היכי דמי מפולש היכי דמי שאינו מפולש אמר רב חסדא שלש מחיצות ושני לחיין זהו מבוי שאינו מפולש ג' מחיצות ולחי אחד זהו מבוי המפולש ותרוייהו אליבא דרבי אליעזר דתנן[9] הכשר מבוי ב"ש אומרים לחי וקורה וב"ה [10]אומרים או לחי או קורה ר' אליעזר אומר שני לחיים א"ל רבה ג' מחיצות ולחי אחד מפולש קרית ליה ועוד לרבנן נציל לתוכו אוכלין ומשקין אלא אמר רבה שתי מחיצות ושני לחיין זהו מבוי שאינו מפולש שתי מחיצות ולחי אחד זהו מבוי המפולש ותרוייהו אליבא דרבי יהודה [11]דתניא יתר על כן אמר ר' יהודה מי שיש לו שני בתים בשני צדי ר"ה עושה לחי מיכן ולחי מיכן או קורה מיכן וקורה מיכן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רה"ר בכך א"ל אביי לדידך נמי לרבנן נציל לתוכו אוכלין ומשקין אלא

(6) מי דמי. תיק הספר נעשה בסים לדבר המותר לטלטלו בלא שום דליקה דספר בר טלטול הוא ולדבר האסור כגון מעות: הכא. אלא עור נעשה בסים לדבר שכולו אסור בטילטול שהכשר אסור לטלטלו דלא חזי לאהילה עד אורתא דספא אינו נאכל אלא בלילה ולכי ורכי ישמעאל לית ליה כבוד שמים בנאכל לכדיוט ואפילו הוי עור תורת כלי עליו מיתסר משום דהוי בסים לאיסור וכ"ש דהוא גופיה לאו בר טלטול הוא: אם מציאין תיק שבתוכו מעות. דהוי בסים לדבר שכולו אסור ומניח בו ספר להצילו ואינו צריך להסלין המעות כדמפרש ואזיל לא נטלטל עור אגב הכשר: אי נימא דמדהיכא דאית ביה. מעות עם הספר לא שדי להו מצרך ליה תנא דידן למשדינהו כדקתני ואע"פ שיש בתוכו מעות: איתויי נמי מייתינן. מעלמא מאתא זוית הבית תיק ובתוכו מעות להניח בתוכו ספר ולהליל: מי דמי. היכא דהספר מונח עם המעות להיכא דהוא בא עכשיו להכיאו עם המעות ולתת בו ספר: הכא. דספר ומעות בתוכו להכי לא מצרכינן ליה למישדינהו: דילמא אדהכי והכי נפלה דליקה. על הספר: הכא. אדמייתי ליה נישדינהו דרך ניאתו: כדאמרינן מעיקרא. דלא פליגי אלא בהפשטה ומייתי רבנן ראיה מתיק הספר דמתני' דמצילין מעות אגב ספר צרכי הדיוט אגב צרכי גבוה הואיל וליכא שהות למשדינהו וה"ג אגב צרכי גבוה דכל פעל ה' למענהו יפעיט: ודקשיא לך כו' דלא כעי ליה לעור. אינו צריך לו לעור ואינו מתכוין להפשיט משום עור ולא דמי להפשט אילים ותחשים דמשכן: והא ר"ש מודה בפסיק רישיה ולא ימות. והכא אע"ג דלא מיכוין מיפשיט הוא: דשקיל ליה בברז. בחתיכות דקות מפשיט ותוחב דאין דרך הפשטה בכך ולאו מלאכה הוא אלא שבות: שני לחיים. לפתח שאין לו מחילה: זהו מבוי שאינו מפולש. כלומר מבוי הניתר בכל הלכותיו בין בעירוב בין בשאר דברים וכל היתר שאר מבואות יש לו כגון שיתופי מבואות: ותרוייהו. רבנן וכן במירכא סבירא להו כר"ש דאמר אין מבוי פתוח ואפילו פתוח ניתר בלחי א' ואשמעינן בן בתירא דבהלכתא כתבי הקדש לא בעינן לחיים כרבי אליעזר: מפולש קרוי ליה. נהי נמי דבעי ר' אליעזר לחיים מיהו מפולש לא מיקרי: ועוד לרבנן. דאמרי לשאינו מפולש וקאמרת דהיינו מבוי הניתר בכל הלכותיו: נציל לתוכו אף אוכלין ומשקין. כמו לחצר המעורבת ואמאי פליגינהו מהדדי דגבי ספר קתני למבוי שאינו מפולש וגבי אוכלין קתני להיכן מצילין אותן לחצר המעורבת[1] דמשמע אכל למבוי לא: שתי מחיצות. מכאן ומכאן: שני לחיין. לחי לכל פתח ופתח: אליבא דרבי יהודה. דאמר בשתי מחיצות סגי ושני לחיים ואתא בן בתירא לגמרא דלגבי ספר מודה ר' יהודה דסגי בחד דג' מחיצות הוי: לדידך נמי. איכא למיפרך כאתקפתא דלעיל: לרבנן. כיון דאמרת דתרוייהו כר' יהודה לרבנן דאמרי לשאינו מפולש ומפרשי ליה לשאינו חסר כלום כר' יהודה דלא בעי אלא שתי מחיצות ושני לחיים אי הכי לרבנן יציל לתוכו אוכלין ומשקין כמו לחצר המעורכת: אלא

בין מבוי משותף למבוי שאינו משותף דבמשותף יהא מותר להציל לתוכו אוכלין ומשקין ואמאי נקט חצר מעורבת:

אלא אמר רבה כו'. תימה מה תירץ רבה מקושיא דנציל לתוכו אוכלין ומשקין וא"ל דרבה רוצה לומר לרבנן סברי כרבי יהודה דוקא לצורך הכלת כתבי הקדש ולא לצורך אחר ואביי פריך משום דאינו נראה לו סברא שיסברו כר' יהודה לחלוק ומשני אביי ג' מחיצות כו' ולחיי לא סברי רבנן כר"ש לחלוק דר"ש להכלת כתבי הקדש סגי בלחי אחד כדמפיים ואזיל ואפילו לרבי אליעזר כו':

הא

(1) [נ"ל התם]. (2) [ל שיל עה. קב. קיח: לקמן קה: קלב. קמג. סוכה לב: (מלה לה.) מתוכות י. בכורות סה. (3) [ערוך פי' בחתל נקרים וכלי קלמר מתלן דמיש לי לעור כשהיה מפשטו מוכחת מלתא דלא כמי לעור יתלן לו בעלה ממנו ולא דמי לפסיק רישא עכ"ל ולפי פי' זה יקשה קושית התוס' ד"ה דשקיל הא דהנעל כתמיד נשמט תנא תמכה וכו'). (4) פרנינין יא.). (5) לעיל ו. עירובין ו. יב: סב. נט: לה. (6) [לקמן קב.]. (7) [לקמן קכה. (8) רש"ל מ"ו. (9) [מלת המכסה ליתא סס מ"ש]. (10) רש"ל מ"ו.

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה ומי דמי וכו' כגון מעות הכא הלי וכו' אסור בטלטול תא"מ ונ"כ ס"ל ועיקר מי דמי תיק הספר נעשה בסים לדבר המותר לטלטלו בלא שום דליקה דספר בר טלטול הוא הכא האי עור נעשה בסים לדבר האסור בטלטול מי:

מוסף רש"י

מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות. כאומר אחתוך ראש בהמה זו בשבת ואמי ראיה שתמות. דכיון דלא אפשר שלא תמות מתחילין חטיא ליה. ומי אמרינן דבר שאין מתכוין מותר כגון היכי דלאפשר ליה בלא איסור, כגון גורר אדם מטה כשה ומפסל ונלכד שלא יתכוין לפשוט מרגן, ואע"ג דאיכא לאיתסם דילמא מגיע מרגן, כיון דלא מתכוין לכסי ואפשר לגרירה בלא מרגן, כי עביד עבי מרגן דסר מלאכה נמורה לא מיתסר, אבל היכי דאיכא עביד מידה (פוכה לע.). יתר על כן אמר ר' יהודה. לעיל מניה אסיר בנוטה עליה מבית לבית שבשני לידי דס"ר וכן נמרים המפולשין לרה"ר, דסבר ר' יהודה לעלולי חוטיה מטים מי הקרה יוצר וטוחס, נפרק כל נגות הטיר (עבודין לה.) וקאתר בכריתא יתר על כן, אפילו היכי דליכא מי חקרה, הואיל ואיכא שני מחילות מעליתא, מחילת בית מבלן ומחילת בית הסני מבלן, סני בתקנתא אורתא (עירובין ו.). בשני צדי רה"ר. וא כנגד זו (לעיל ו.). עושה לחי מיכן ולחי מיכן. כשני פלאים של אחד מן הבתים לחיבר בעצלתא (לעיל ו.) לחי מבלן אצל פלאת הבית אחד ולחי מבלן אצל פלאת הסני לאותו בית בלבד, ויהא מחוסה לשני לחאי דר"ר ומותר לטלטל מבית לבית (עירובין ו.) דקסבר ר' יהודה כ' מחילות הוי דר"ר מדאורייתא, והא איכא שתי מחילות מעליתא, מחילות של כ' בתים. (לעיל ו.).

עין משפט נר מצוה

מז א מי' פי"ז מהלכות שבת הל' ב סמג עשין מ מוש"ע א"ח סימן שפג סעיף ג ומסיים יד:

רבינו חננאל

ואהדר להו מי דמי תיק נעשה בסים לס"ת שמותר לטלטלו, עור נעשה בסים לבשר אסור לטלטלו. אלא הכי קאמרו ליה כו'. ודחה ר' ישמעאל מי דמי התם תיק נעשה בסים לס"ת שהוא מותר ולמעות שהן אסורין, הכא בבשר כולן אסור. והדר רב אשי ואמר הכי אהדרו ליה אם מביאין מעלמא תיק שיש בו מעות להציל בו ס"ת אנו לא נטלטל עור אגב בשר. והא מנ"ל. אי נימא דדיקת מינה מה התיק שיש בו מעות ס"ת איגך מסיר המעות מתוך התיק ומציל הס"ת לבדו אלא אתה מציל אפילו המעות. כך אם יש מעות בתיק והצרכת להביאו להציל ס"ת איגך מסיר המעות מתוכו. דילמא שני התם במקום שבבר הגיעה הדליקה עד הספר ואם יתעסק בהשלכת המעות האכלם הלהבה. אבל במקום הדליקה לא הגיעה והולכין להביא תיק להציל הספר. אם יש בתיק מעות אסור לטלטלן עד שישלימם. ושני רב אשי לעולם כדאמרינן מעיקרא, ודקא אמרת התם בטילטול התיק הכא בעור מלאכה, כגון דסהכרין לגלות הבשר ואין כוונתו לעור. ואקשינן והא אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש דסבר דבר שאינו מתכוין שרי בפסיק רישיה ולא ימות, כגון זה אמרינן אומר המפשיט אינו מתכוין לעור. דומה לאומר הנני כותתך ראש זה הערף ואין כוונתי לשותטו, כגון זה אפילו לר' שמעון שותט הוא. ואסקינן דשקיל ליה בברזי. מי ברזי נקבים, והכי קאמר מאן דסבור ליה כשהוא מפשיטו מוכחא מילתא דלא בעי ליה לעור. ולא דמי לפסיק רישיה ולא ימות. ולהיכן מצילין אותו למבוי שאינו מפולש. וכן הלכה, ולית הלכתא כבן בתירא דאמר אפילו למבוי המפולש. והיכי דמי מבוי שאינו מפולש שמצילין בו כתבי הקדש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com